

MORNAR

POUČNI I ZABAVNI LIST ZA POMORSKI SVIJET

SUŠAK

1 OKTOBRA 1938

GODINA X.

BROJ 10

ČUVAJMO JUGOSLAVIJU!

SADRŽAJ:

Mornar: Posljednja riječ Velikog Kralja Ujedinitelja. — Od Kralja Otokara do Presidenta Beneša. — Sedam pitanja. — Dundo Simo: Gajetunski razgovori. — Prigodom 20-godišnjice proboja Solunskog fronta. — Lujo Dorčić: Romantika mora. — Samotni otoci. — V. C. E.: Prebirući po staroj pomorskoj reviji. — Odgovori na sedam pitanja. — Stari i mladi. — Byrd polazi tankovima i avionima na južni pol.

POJEDINI BROJ DIN 2.50

GODIŠNJA PRETPLATA DIN 30.—

ZA MORNARE DIN 24.—

Širite i pretplaćujte se na

»Mornar«

Transportno, skladišno i otpremničko poduzeće

GUSTAV BRELIĆ

SUŠAK

Pomorska Agentura

Telefon int. 23 - Brzjavi: Breg.

Pošt. pret. 134

**DOBRO
I NARAVNO VINO**

Koristi zdravlju

Krijepi tijelo

Jača duševnu snagu

VELETRGOVINA VINA
BRAĆA MATELJAN
SUŠAK

IMA SAMO TAKVA VINA

Osnovano 1876

MIKULIČIĆ i KULAŠ
TRGOVINA MIRODIJA
BOJA i LAKOVA
PARFUMERIJA
SUŠAK

„PROSVJETA“
KNJIŽARA I PAPIRNICA
PALAČA PRAŠTEDIONE

Pisaći pribor za urede
škole i domove

TRGOVINA I PARFUMERIJA

„IBIS“

S U Š A K

TRG KRALJA ALEKSANDRA BR. 2
Brzjavi: IBIS — SUŠAK

TVORNICA POKUĆSTVA

I. I. NAGLAS

LJUBLJANA

OSNOVANA 1847.

Pekarna i Slastičarna
I. O. Tomasini - Sušak

Strossmayerova ul. 10

Vlastita zgrada.

Proizvadžja svakovrsno pecivo i slatkiše,
preuzima narudžbe za razne svečanosti.

Kap. Antun Babarović

Brodovlasnik i Pomorski agent
SUŠAK

Pošt. pretinac 57. Brzjavi: Babarović
Telefon: Ured 1-78 — Kućni 3-19

Parobrod „IVAN“ 2150 tona nosivosti
Parobrod „Anton“ 2500 tona nosivosti
Parobrod „PRINC PAVLE“ 8200 tona nosivosti

R. I. Vrignanin - Stojanović
SUŠAK

Trgovina šivaćih strojeva,
galanterijske, porcelanske i
staklene robe,
te sokolskih predmeta.

Brzjavi: „Vrignanin“ Sušak.

ANTE KALPIĆ

SUŠAK, Skerličeva ul.

Palača Kontinental

Skladište suhomesnate robe, masti,
salame i konzerviranog mesa.

Zastupstvo tvornica: Ivan Gregurić i
Drug, Križevci i P. J. Klefiš, Jagodina.
Sve prvorazredna roba uz najniže cijene.

Gjüre Šikića Sinovi

Tvorničko skladište papira i pribora za pisanje
Konfekcije papira i papirnatih vrećica

DAVOR I TOMISLAV ŠIKIĆ

Poslovnica i skladište: Ružičeva ulica 15
Račun kod Poštanske štedionice broj 35023
Tekući račun: Prva Hrv. Štedionica lil. Sušak

Manufakturna i kratka roba
k „Paunu“ - V. Dakić
SUŠAK, Tomislavova ul. br. 4.
RIJEKA, Corso 3.

Veliki izbor. Solidna i brza podvorba.
Umjerene cijene.

I. R. MILOŠ

Trgovina mješovite robe
SUŠAK, Strossmayerova ul.

TRGOVINA DELIKATESA, VINA,
LIKERA I JUŽNOG VOČA

Josip Smerdel - Sušak

Telefon 85.

Obskrbljivanje brodova svim živežnim
namirnicama uz najpovoljnije cijene.

PRŽIONA KAVE
Bezalkoholno piće „BAKOKO“

Trgovina željeza

Milan Fürst - Sušak

Preporuča bogato skladište željeza, lima,
čavala, peći, štednjaka itd.
Solidna podvorba i solidne cijene.

VINKO MIKULIČIĆ

Agenturni i komisionalni posao.
Brašno, Žitarice, Kolonialna roba.

Prva sušačka cvjetarna
IVKA SMOKVINA

SUŠAK, Corso

MESARNA

PETAR BAN - SUŠAK

NOVA TRŽNICA

SHIP - CHANDLER

Koncesionirani obskrbljivač brodova sa
svim živežnim namirnicama i ostalim
potrebštinama iz prvog vrela.

Izlazi jedanput mjesečno

Pojedini broj Din 2.50

Godišnja pretpl. Din 30

Za mornare Dinara 24.—

„MORNAR“

POUČNO-ZABAVNI LIST ZA POMORCE

GOD. X. — BROJ 10.

SUŠAK 1. OKTOBRA 1938.

POSLJEDNJA RIJEČ VELIKOG KRALJA UJEDINITELJA

Još koji dan i navršit će se četvrta godina od marseljske tragedije, koja je onako strahovito potresla srcima svih onih, koji u ovoj našoj Jugoslaviji vide jamstvo naše sadašnje slobode i sve veće buduće sreće i veličine. Zločinački se je akt zbio 9 oktobra, i satovi, što su za time slijedili, ostali su za sve naš neizbrisivi. U one smo crne dane napisali na ovom mjestu:

»Prvo veče — ni suze. Ma da bi jedna mogla da kane — jedna sama, donijela bi neko olakšanje. To svi osjećamo i želimo, ali suza neće na oko. Bit će da ne može: tijelo se tako ukrutilo, skamenilo, sledilo, pa i ona suza u oku. Treba sačekati, dok nešto dođe, što će je osloboditi one kamene kore i propustiti. To je došlo tek sutradan u srijedu. U samo jutro, kad su kroz ljubljansku radiostanicu

izrečene prvi put posljednje riječi Kralja Viteza i Mučenika: — Čuvajte mi Jugoslaviju!

Mi koji smo već pune dvadeset i dvije godine pratili našeg Kralja srcem, može se reći — na svakom koraku, bili smo potpuno pripravnici u onoj našoj neizmjernej tuzi, da primimo i one njegove riječi u naše duše. I sašle su nekamo duboko, tu su nešto pokrenule — i suza je došla. A za njom, druga, treća — čitav potok.«

Od onih se je crnih dana u svijetu izmijenilo mnogo. Jedan za drugim buknu su tri rata, od kojih dva još uvijek traju. I Bog zna, do kada će još...

A koliko puta je u to vrijeme mir svega svijeta visio o jednom samom vrlo tankom koncu! I danas, dok ovo pišemo, ne znamo, neće li opet s

neke strane da zatutnji top, da se opet zamiješa kolo, kakva još svijet nije vidio! Već je u pokretu sve ono najrazornije, što je ljudski um izmislio bilo u svrhu obrane ili napadaja. Jednom se na rat huškalo na papiru: novinama, knjigama, pamfle-
tima. Danas to čine najodgovorniji faktori pred mikrofonom, okruženi stotinama hiljada ljudi, najšarenijim masama, među koje moćni zvučnici siplju otrov, mržnju, pozivajući i razdražujući upa-
ljivim riječima ljude na osvetu, na krvavu od-
mazdu. A masa odobrava, plješće, a da i ne sluti kako se na onom istom mjestu, u njenu krilu kriju
mračne sile, gotove da navrebaju čas da cijeli svijet gurnu u haos, — paklenska namjera, što već odavno leži u njihovu programu.

Negdje u neposrednoj blizini tog darmara na-
lazi se i naša Jugoslavija, ali naši ljudi, kao da još uvijek stoje pod dojmom one udesne riječi svog umirućeg kralja: Čuvajte mi Jugoslaviju! — i kao prožeti tim amanetom trude se i naprežu da našu zemlju obrane i zaštite od katastrofalnog potresa, koji prijete čovječanstvu. To pak ne znači da nema

u nas pojedinaca, koji bi radi da nam uvuku zemlju u nesreću, iz koje misle, da bi mogli za sebe crpsti kakove koristi. Ima i takvih elemenata među na-
ma, možebiti da i nisu sasvim rijetki, ali mi ih se ne plašimo, jer znamo, da je instinkt samoobrane u našem narodu još uvijek živ i snažan i jer vje-
rujemo da će se u danom momentu taj instinkt u svima nama ispoljiti, kaošto se je ono ispoljio prije
dvadeset i šest godina, pa onda nešto poslije, go-
dine 1914.

Mi vjerujemo u taj instinkt, kaošto vjerujemo i u našu dobru zvijezdu, zvijezdu našeg kraljev-
skog doma, u ono divno svjetlo, koje nas je do-
velo do oslobođenja i koje će nas povesti u konač-
no naše lijepo duhovno ujedinjenje.

Toj vjeri učio nas je za života naš veliki Kralj Ujedinitelj, tu vjeru nam je ostavio u amanet onim svojim fatidičkim riječima:

— Čuvajte mi Jugoslaviju!

S tom vjerom stupajmo u budućnost, ma kako se crna ona prikazivala. A Kralju našem Mučeniku neka je vječna slava!
Mornar.

Od Kralja Otokara do Presidenta Beneša

Mislili smo, da ćemo u ovom broju našeg li-
sta donijeti kakvu utješljivu o našoj češkoj braći. Međutim, dok ovo pišemo, događaji se razvijaju takovom brzinom, da su i sami dnevni listovi na
čudu, jer dok nešto pišu, ne znadu, nije li već i to zastarjelo. Mi se iskreno nadamo, da će naša čehoslovačka braća izići iz ovih svojih strahovi-
tih teškoća čila i nepobjeđena. Doživjeli su Česi u historiji više teških katastrofa. U 13 vijeku Čeho-
slovačka sizala je do Istre, ali njezina je moć uve-
like oslabljena nakon bitke na Moravskom polju g.

1278, gdje je Rudolf Habsburški pobijedio slav-
noga Otokara II. Najteži udarac stigao je Čeho-
slovačku god. 1620, kad su poslije bitke na Bijeloj gori pobjednici Nijemci preduzeli da Čehe is-
trijebe do istrage. Ali Čehoslovačka se po vreme-
nu tako oporavila i tako uznapredovala, da joj se danas sav kulturni svijet divi.

Ne znamo, kako će se stvari razvijati dalje, ali ne sumnjamo, da će Čehoslovačka i iz ovog teš-
kog iskušenja izići svijetla obraza.

Sedam pitanja

1. Koliko ima zvijezda repača?
2. U koliko vremena prevali mjesec svoj put oko naše zemlje?
3. Koliko bi trebalo mjesecu da se sruši na našu zemlju?

4. Otkuda riječ — Balkan?
5. Koliko stanovnika ima Evropa?
6. Ko je bio Pizzarro?
7. Kad se počeo upotrebljavati kod raznih gozba — »menu«?

(Odgovore na sedam pitanja naći ćete na str. 7.)

*Gurmani i poznavaoци
odličnog napitka piju
redovito samo*

RAMIKU KAVU i RAMIKU ČAJ

Velepržiona MARIO MIKULIČIĆ-RABIĆ - Sušak
Uvoz najfinijih vrsti kave i čaja

Gajetunski razgovori

Trabakuli. — Kud se djela kuga, ne bilo joj traga? — »Spremaj lade, domovino!«

— Počeli su miši bivandu pit!

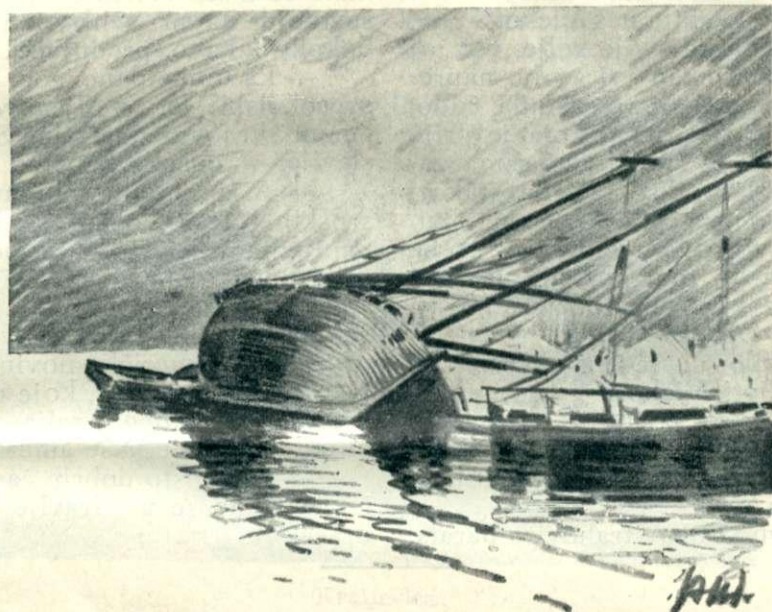
— Što bi to imalo da zna, i barba Mate? — upita naš Vicko.

— Vi znate, da bih puko, da se barem jedan put na dan ne spustim dolje k luci. Otišao sam onamo i danas poslije podne i stigao upravo u čas, kad su unutra ulazila četiri trabakula — svaki — »na motor«. Pa zar to ne znači, da su već i miši počeli bivandu pit? Ko bi to jednom bio i pomislio, da će doći dan, kad će nebogi trabakulanti praviti konkurenciju gizdavam vapurašima!

— Lako im se danas natjecati s vapurašima, kad imaju i sami u »stivi« vjetar. Drukčije je bilo nekoliko godina natrag, kad je sve zavisilo o vjetru više manje povoljnom, — dočeka kapetan Pešić. — Kad bi trabakuo nanjušio fortunal, gledao

kad bi dunula svježa »bava«, i oni lijepi kanali na jednom provrvjeli mnoštvom trabakula i manjih jedrilica, što bi se pojavljivale iza svakog rta, iza svakog otočića razapetih nabreknutih jedara, kao da bi htjeli što prije da nadoknade izgubljeno vrijeme, što su ga potratili u lukama čekajući promjenu vjetra i vremena. Katkada bi se između njih pojavila kakva oveća škuna, talijanska ili arbanaška, ili pak kakav grčki brigantin, čime je slika još većma dobivala na ljepoti. A među svim tim ladama vršila se uistini nekakva utakmica: svaka je nastojala da prestigne drugu, pa i to je mornarima dolazilo u dobar čas, tako da su i u tome mnogi uživali.

— Čekaj, — prekine ga nato Barba Mate. — Imali su naši trabakulanti u ono staro vrijeme još

Trabakul na popravku

bi da se što prije skloni u kakvu bližnju luku pa da tu čeka, dok nepogoda popusti.

— Jest, — oglasi se uto kapetan Jadre, — ali je zato za lijepa vremena bila prava milina gledati kako trabakuli živo krstare morem. Prije kojih šezdesetak godina bilo ih je sva sila. Prevozili su i putnike, jer je tada parobrodarski saobraćaj naročito s Dalmacijom bio vrlo oskudan. Sama dva Lloydova parobroda podržavala su u ono vrijeme vezu između Rijeke i Trsta s jedne strane i Dalmacije s druge. Stariji će se sjećati onih dviju »karampana« »Istrie« i »Dalmate« što su jedan ili dva puta nedjeljno dimili niz Dalmaciju. Ali je putnika na njima bilo malo, jer je »brodarina« bila za ondašnje prilike vrlo visoka, tako da su se parobrodima služili samo bolji imućnici. A drugi, siromašniji, morali su da se vozikaju ili po »trgetima« (bracerama) ili trabakulima. Svejedno — i oni stari dani nisu bili bez neke svoje posebne ljepote, bilo na kraju ili na moru. Bilo je dana, kad bi naročito oni dalmatinski uski kanali pružali oku veličanstven prizor. Bivalo je to ponajviše u jutro,

jedno drugo uživanje. Malo prije spomenuo si ona dva Lloydova parobroda: »Istria« i »Dalmata«. Jedan je od njih polazio iz Trsta u Kotor, a drugi iz Kotora u Trst. Plovili su brzinom od kojih 6 milja na sat, rjeđe — 8. Kod povoljnog vjetra trabakuli bi se s njima takmili, često i s uspjehom, što je kod trabakulanata izazivalo puno smijeha. A bogme s pritom padale na račun vapuraša i razne podrugljive primjedbe... Oni parobrodi prenoćivali bi u određenim lukama, a nato su bili i prisporani, jer u ono doba bila su u Dalmaciji samo dva svjetionika: Lastovo i Bijeli rat, a sve je drugo ležalo u debelu mraku, tako da je noćna plovidba po dalmatinskim kanalima bila vanredno opasna. Ona dva parobroda, »Istria« i »Dalmata«, srele bi se obično kod Murtera, i kako su se inače vrlo važno držali, ispalili bi na pozdrav svaki svoj mali top. Tome pozdravu pridružili bi se i trabakuli, što bi se u onaj čas nalazili ondje u blizini. I oni bi izvjesili svaki svoj barjak. Parobrodi bi nastavili svoj put, jedan prema jugu drugi prema sjeveru, a trabakulanti obavijeni dimom, što bi iza njih

ostao, sukali bi brčetine zadovoljni, što su evo i oni neki iako malen dijelak jadranske mornarice.

— A kad bi pao vjetar, što bi onda ti trabakuli? — upita neki suhozemac, koji se je i te večeri nalazio u našem društvu.

— U tom slučaju trabakuli bi stali kao da poživaju. Ponekad bi se dva tri našla sasvim blizu jedan drugoga i tada bi se između trabakulanata razvio razgovor o skorašnjoj promjeni vremena. Međuto bi marljiviji veslali, a drugi bi pjevali, kako Bosna slavi Relju Bošnjanima ili bi pak iznosili junaštvo Marule djevojke, i time pokazivali, kako im je narodna pjesma srcu prirasla, iako u ono vrijeme nisu još imali ni pojma o nekoj nacionalnoj svijesti.

* * *

— E što ćemo: na svijetu se sve mijenja, a što je jednom bilo, to se spominjalo. Nestalo i dobra, a nestalo bogme i zla. Eno vam na priliku kuge: još prije nekoliko godina strah i trepet, a sad je više gotovo malo ko i spominje.

— A kud se izgubila? — upita naš Vicko.

— Nije se ona izgubila od svoje volje, već joj je drugi stao na rep i presjekao joj svako napredovanje. Znanost je tu, moj brate, učinila čudo. Onoj se krvnici našao lijek i kuga, koja je prije nemilosrdno davila, našla se najednom sama zadržana. Mogu oblijetati brodove i sada štakori i razni kukci, što su prije prenosili kugu: ona »kukanja« je i za njih završena, a ne treba da se više bojimo, barem u tom pogledu, ni prašine u zraku. Ni nje se više ne može da uhvati kuga.

— Jednom se govorilo, da je onaj zarazi domovinu Egipat — primijeti Vicko.

— Dolazila nam je ona i iz Indije i iz raznih azijskih krajeva. Ima ona svoja legla i u Africi u Ugandi, ali čini se da joj je najužasnije ognjište u zemlji Junam u Kitaju.

— Vele, da je u davno doba strahovito harala.

— Možda je najstrašnija bila ona, što su je u XIV. vijeku prenijeli iz Kitaja. To je ona strahovita crna kuga, što je u Parizu pokosila 50.000 ljudi, a u Londonu i Firenzi — po 60.000. Papa Klement VI. izračunao je, da je u ono vrijeme od kuge umrlo oko 25 milijuna ljudi i to na 105 milijuna njih. Ali u današnje doba medicinsko je znanje tako napredovalo, a sretstva raskušivanja tako su uspješna i jaka, da se više — barem u Evropi — kuge niko više ne plaši.

— To je vrlo utješljivo, — reče kapetan Pepić, — ali ja bih svejedno volio, da okrenemo razgovor na nešto vedrije i veselije. Jeste li čitali ovih dana u američkim novinama one članke pod naslovom »Domovino, spremaj lađe!«

— I još kako! — oglasi se naš Vicko. Neću reći: ima u Americi i nešto taloga, ali ima bogme i pametnih i razboritih ljudi. Evo — još nas dijele pune tri godine do proglašenja punoljetnosti našeg mladog Kralja, i oni se naši tamo već spremaju, kako će u što većem broju otići u Beograd, da prisustvuju onom velikom i preznamenitom činu. Sokoli, dakako, prednjače...

— Pa u one dane, god. 1941, bit će u Beogradu svesokolski slet, a Njegovo Veličanstvo je, kako znamo, vrhovni starješina Sokola Kraljevine Jugoslavije, — dočeka kapetan Pepić.

— A spremaju se i članice američkih klubova srpskih sestara, oglasi se kapetan Jadre. One će napraviti jedan vrlo skupocjen plašt od bijele svile, i na njem će izvesti 48 srdaca, koliko ima američkih država, u kojima žive članice onog udruženja. U jednu riječ — već se sada čine velike pripreme, i američke novine već pozivlju domovinu, nek sprema lađe, koje će god. 1941 na krunisanje našeg Mladog Kralja prenositi preko oceana hiljade i hiljade naše američke braće.

— Bilo u sto dobrih časova! — usklikosmo svi i kucnusmo se u zdravlje one naše mile, daleke braće.

Dundo Simo.

Prigodom 20-godišnjice proboja Solunskog fronta

Dvjesto francuskih ratnika, članova nacionalnog udruženja »des Poilus d'Orient« posjetilo je prigodom 20-godišnjice proboja solunskog fronta neka mjesta naše Jugoslavije. S njima bijaše 40 gošpoda. Dočekani su svuda vanredno toplo i srdačno. Tako u bohinjsoj Bistrici, Ljubljani, Zagrebu, Beogradu i Bitolju, a naročito u Dobrom polju, gdje je izvršeno otkriće i posveta spomen-ploče u slavu palih ratnika. Prigodom njihova dolaska u Zagreb vršilac dužnosti bana Savske banovine, g. Stanoje Mihaldžić s francuskim ratnim ordenom na grudima držao je francuskim junacima ovaj krasan govor:

»Draga braćo Francuzi i ratni drugovi! Dozvolite, da vam kažem nekoliko toplih i iskrenih riječi na svom materinjem jeziku, koji ste jezik vi na solunskom frontu dobro i predobro razumjeli. Prije 20 godina hrabra srpska vojska sa jugoslovenskom divizijom uz pripomoć vas, velikih i moćnih saveznika, probila je solunski front i udarila temelje našoj ujedinjenoj otadžbini Kraljevini Jugoslaviji. Vi, sinovi velike Francuske, ginuli ste s nama i za

nas. Malo je reći »hvala!«, jer su nebrojene kosti vaših najboljih drugova rasiјane ovuda po cijeloj zemlji. Draga braćo! Vi ste došli, da se poklonite sjenama palih drugova i da se poklonite našem mladom Kralju, sinu uzvišenog Reditelja, našeg velikog i najvećeg ratnika: Kralja Mučenika. Vi ste došli da vidite našu djecu, koja u svojim dušama blagosivlju vaše stope i koja se mole za Veliku Francusku. Vi ste došli, jer ste morali doći, jer vas ovamo srce vuče. Kažu, da je danas nebo jako tmurno i da su vremena jako teška. Ali vi braćo, znate, da naše nebo, ratničko nebo, nikad nije bilo tmurno, uvijek je bilo vedro, pa i danas tako. Mi u našim dušama ne poznajemo straha i treta, jer znamo, da valja živjeti pošteno, a mrijeti hrabro. Mi sve razumijemo, ali prelazimo preko sitnih i nevrjednih stvari. Mi imamo uvijek pred očima glavni cilj, mi Jugosloveni: Kralja, Narod i Otadžbinu. A vi braćo Francuzi: Republiku, Narod i Otadžbinu. Strune u nama zatrepere samo onda, kad bi netko htio da ruši ono, što su svojom krvlju stvarali naši najbolji sinovi: samo onda kada je u

opasnosti narod i otadžbina. Ali nismo samo mi, ratnici, takovi, nego je cijeli naš narod takav. U našem narodu tinja iskonska snaga lavine i kame-
mena. Duša naših naroda je dobra i plemenita, u njima je velika ljubav za mir, pravednost i slobodu. Draga braćo! U ime naroda Savske banovine i u ime svoje pozdravljam vas toplo i srdačno kao brat rodenog brata i želim vam, da se u našoj zemlji osjećate kao u svojoj otadžbini. Živio Kralj! Živila Francuska!»

Na ove riječi odgovorio je pretsjednik de Chanterac, da Francuzi, koji su posjetili vršioca dužnosti bana g. Stanoja Mihaldžica, nažalost ne znaju dobro jezik, kojim je on govorio, ali oni taj jezik srcem osjećaju. Vidimo na vama — rekao je

dalje de Chanterac — francuski ratni krst, koji dokazuje da ste bili u našim redovima, u zajedničkoj borbi za istu zajedničku stvar. Iz vaših riječi vidimo jasno, da je naše prijateljstvo zapečaćeno na bojnim poljanama za uvijek. Ovo prijateljstvo i danas služi francuskome narodu kao duboka moralna osnovica kod nastojanja oko čuvanja mira. U ime svih francuskih ratnika mogu vam izjaviti, da francusko-jugoslovensko prijateljstvo najvjernije čuvaju svi građani Francuske, a naročito ratnici, koji su s vama rame uz rame izvršili veliko historijsko djelo. U ime svih francuskih ratnika izražavam želju, da se francusko-jugoslovensko prijateljstvo sačuva vječno kao zalag sretne budućnosti obiju naroda.

Romantika mora

Kruta stvarnost sa svojom tvrdom filozofijom potisnula je u pozadinu gotovo sve romantike iz života i umjetnosti, naročito iz ove posljednje. Jedna se još ipak drži: romantika mora! Jedro,

čudan izgled imale su u one dane dilje u Los Angeles! Na jednom se kraju gradila nekakva karavela, na drugoj galijon ovamo nekakva čudna karaka, onamo nekoliko vašela, fregata,

Kraljevica

iako ga sa oceanskih voda sve više nestaje, još privlači, a tako i sve priče i legende, što su ih oko njega spleli vijekovi teških, ponekad čak i nadljudskih borba s vječito gibljivim i slabo pouzdanim elementom.

Naročito u Americi i Engleskoj izlazi sva sila novina i revija, gdje se iz dana u dan ređaju nove i prikazi o životu na moru, o borbama mornara, o pustolovinama raznih avanturiera, koji na dalekim pučinama traže sreću svoju.

Filmovi prednjače. Tu se iznose razne zgode i nezgode onih, koji na zabačenim otocima traže zakopano zlato, osnivaju efemerna kraljevstva, bježe ispred udara ljudske pravde itd. Iznose se i podvige negdašnjih korsara i filibustijera, gusara iz svih vremena i krajeva, i to sve obrađeno u tančine prema slikama i opisima, što su nam ostali iz onih vremena. Ima u američkom gradu Los Angeles, u blizini najvećih kinematografskih »tvornica« u Holivudu, nekoliko dobro opremljenih brodogradilišta, koja kroz čitavu godinu 1937 nisu mogla da prime nikakvu narudžbu ni za popravak lađa, a ni za izgradnju novih brodova, jer su čitavo to vrijeme morala da rade jedino za Ho-

brika i brigantina, koji gledaoca prenose duhom u prošle vijekove, kad su po svim morima širili strah i trepet razni saracenski gusari, francuski filibustijeri, španjolski i engleski korsari. Sve te lađe, kojima sada rukovode razni kinematografski operateri u Holivudu puni su stare romantike, ali svojim čudnim, često i nezgrapnim oblicima vragometno otkaću od najmodernijih luksuoznih i vrlo elegantnih tranzatlantika.

Lujo Dorčić.

TURISTIČKI SAVEZ ZA HRVATSKO PRIMORJE I GORSKI KOTAR

Daje besplatno sve informacije o mjestima: Sušaku, Bakru, Bakarcu, Kraljevici, Crikvenici, Selcu, Novomu, Senju, Sv. Jurju, Jablancu, Karlobađu, Pagu, Rabu, Baški, Aleksandrovu, Krku, Malinskoj, Omišlju, Vrbniku, Delnicama, Fužinama, Skradu, i Lokvama.

Samotni otoci

Već kao djeca radi smo se prenosili duhom onamo u plavu oceansku neizmjernost i puštali mašti da prede i plete nad misterijama, kojima su nam se činile obavite one samotne, maglovite točke, nebrojeni otoci razasuti po svim morima uokolo. Privlačivost tih mikroskopičnih svijetova ne gubi od svoje snage ni poslije: još je uvijek dubok dojam, što ga u nama bude oni koraljni atoli, kojima vrvi osobito Tihj ocean, pa ona ostrva, što ih je prvi put ugledao Kolumb, zatim oni ukleti otoci, što u sebi kriju neizmijerna, još neiskopana blaga i bogatstva, otoci puni priča i legenda! A što da kažemo o onoj klisuri na Atlantiku, na kojoj je u sjeni jedne stoljetne vrbe ispustio svoj veliki duh pobijeđeni Napoleon, car svih Francuza?

Nekoliko stotina milja zapadno od Magaellanosova tjesnaca ima ostrvo Rinka. Jednog dana doplivaio je na nj neki brodolomac rodom iz Skandinavije. Imao je nekoliko puta zgrade, da se vrati kući, ali nije htio. Taj čovjek živi i danas u guštari odjeven u životinjsko krzno i ne da se odonud. On je na onom otoku neograničen gospodar.

U Atlantiku, izvan ušća Loire, nasuprot ostrvu Belle Ile ima ostrvce Ile aux Chevaux, domovina morskih gavrana i divljih kunića. Taj otočić, inače pust i samotan, mogli ste prije malo vremena dobiti za pukih 300 franaka.

Shuna je malen otok, što pripada Hebridima. Dug je četiri kilometra, a širok dva. Godine 1936 kupila je to pusto ostrvce neka mlada djevojka u namjeri, da ga oživi...

Usred Indijskog oceana ima otočić Kokas. Na njemu nema ni jedne žene, već su stanovnici sami muškarci: deset bijelaca i trideset Kitajaca. Oni su svi namješteni u stanici podmorskog kabela, ali pod uslovom, da ne smiju na brod da dovedu nikakvu ženu.

Oduvijek bijaše ljudi, koji su voljeli biti prvi u selu nego li drugi u gradu. Bilo je među takvima, a bit će da ih ima i danas, koji bi htjeli da vladaju kao apsolutni gospodari pa bilo gdje: na vrhu kakve neprohodne planine, usred oceana ili pak na

Polu. Dva takva pustolova: mornar Josip Kabris iz Bordeauxa i vikomt de la Ville d'Avray neko su vrijeme vršili samozvanu kraljevsku vlast nad otokom Nuova-Hiva u Oceaniji. Van Ramondt bio je kraljem ostrva Tintamare, a bankir Martin C. Harman bio je monarh otoka Lindy. Arhibald C. Everett naslijedio je na »prijestolu« Rova Ka, kralja otočića Arorai, a barunica Wagner, udarila je kao nekakva jezovita carica svoj dvor na ostrvima Galapagos, daleko izvan države Ekvador u južnoj Americi.

Ima otočića, koji su i drugim putem došli na glas. Tako na priliku ostrvce Howland u Pacifiku. Otkriven je taj otočić god. 1842, i vlada je Sjeverne Amerike mahom naredila da se na onoj klisuri natakne zvijezdana zastava. U drvenim kućicama živi tu nekoliko mladih Amerikanina, kojima je dužnost, da nadziru ono službeno pristanište Pacifika. Wowland je izišao na glas najviše povodom pogibije čuvene avijatičarke Amelije Earhardt, jer su se baš s tog ostrvca vršila traganja za nestradalom junakinjom uzduha.

Otok Antikosti, na sjeveru zaliva Sv. Lovrenca, pripadao je tvorničaru čokolade Menieru, koji ga je god. 1895 ustupio Kanadi, ali pod uslovom, da budu nad tim otokom i unaprijed važili neki prohibicioni i inače filantropski zakoni...

Ima izvan brazilske obale ostrvo označeno slovom X. Vlasnik toga ostrvca, neki Terret, proglasio se kraljem otoka pod imenom Juan I. U tu svoju »državu« uveo je Parlamenat i nije vladao rđavo, ali njegovi podanici, nekakvi nikogovići, odnijeli su mu pola imanja, i jadni taj kralj malo je zatim umro u Rio de Janeiro od tuge...

To su većim dijelom malena ostrvca, što su nekoga dne nenadano izišla iz dubine morske, da jednog dana u nju opet propadnu. I ljudi, što se na njima nalaze, bilo kao kraljevi ili skromni podanici, čime se kao mornari na nekoj lađi litalici, što u vječitom traganju za nečim čudesnim jedri, jedri, dok je naposljetku nestane u nepovrat.

Po francuskom.

Prebirući po staroj pomorskoj reviji

Čitav jedan članak posvećen je novom jednom aparatu za pretvaranje vode u led. Ta se sprava preporučuje naročito lađama, što plove tropskim morima. Bog će sam znati, koliko je takvih izuma primijenjeno u praksi i koliko ih je ostalo u porabi! Uzgred napominjem, da je »Marina i Commercio« poput svih novina na svijetu bilježila i razne senzacije, kaošto je na priliku i ona o mostu, koji bi imao da poveže Francusku s Engleskom. Evo što o tome mostu stoji na str. 191 rečene revije:

»Misao o gradnji gvozdenog mosta, koji bi imao da spoji Francusku s Egleskom poprma karakter sve veće vjerojatnosti bilo u pogledu troška ili vremena. Nacrte ovog mosta izradili su odlični stručnjaci i već su predani naročitoj komisiji da ih ispita. Taj smioni most, koji će Engle-

sku postaviti u položaj da postane sastavnim dijelom kontinenta, bit će toliko uzdignut nad morem, da ne će smetati lađama ni najveće nosivosti.« Čini se, da je i sam car Napoleon III bio vrlo sklon tome projektu. Pod istim naslovom čitamo i to da je Geološko društvo u Dudleyu održalo pod predsjedanjem gosp. Becketta sjednicu za izgradnju i jednog podmorskog tunela između Douvrea i Calaisa.

Ova misao o tunelu aktuelna je još sada poslije sedamdeset godina, dok se ona o gvozdenom mostu malo kada spominje.

Literarnih priloga list nije donosio. Ima samo jedna pjesma, prevod iz engleskoga: **Viramento di bordo.**

Ovdje ću da iznesem nekoliko stihova. Ne prevodim ih, e da ne budu čorbine čorbe čorba.

... In vista forse
il faro abbiám di Fire — Island? — Un ombra
di dubbio passa al capitán sul ciglio:
E allo scandaglio ripescato il piombo
esamina il pilota. — Io ritto sorgo
presso la ruota e con ardente sguardo
indi interrogo il mar, la spiaggia, il cielo.

U stihovima što slijede opisana je manovra
na brodu:

Grida il pilota sul bompreso, voce
la ben venuta: — **Prontj siamo!** — Stringe
il capitano: — **Barra sotto e ferma!**

Pjesma svršava ovim stihovima:

Sbuffi la brezza a suo talento: andiamo
al castello di prua nel letticiuolo.

— **Abito asciuto!** — La campana ha dato
l'ottavo colpo? a me smontar la guardia.

Pored takvih stvari ima u reviji i vrlo ozbilj-
nih članaka, od kojih sam već neke i napomenuo.
Iz svega se vidi da je uredništvo vodilo zbiljskog
računa o svim pitanjima, što su zasjecala u tada-
šnje brodarstvo. Mnogo se u »Marini i Commer-
cio« govori o morskim putevima, ali se ne puštaju
s vida ni oni kopneni, naročito oni, što su u bilo
kakvoj vezi s domaćim lukama, osobito s Trstom.
Tako su tu spomenute i željeznice, što su neko-
liko godina zatim imale da spoje Beč i Karlovac
s Rijekom. U jednom se članku raspreda i pita-
nje željeznice, koja bi imala da spoji Trst s Pu-
lom. Ovo napominjem, da i naši vide, kako se
već onamo prije sedamdeset godina vodila briga
o moru i kako se već i na ovim našim obalama
već izrana pokazivala potreba da se razna pitanja,
što zasjecaju u brodarstvo, pretresaju i u štampi.
Jedne takve revije u našem jeziku mi još onda

nismo imali i tako su naši pomorci bili prinuđeni
da čitaju ovu, pisanu talijanskim, njima tudim je-
zikom. A da je tih naših pomoraca bilo već u ono
vrijeme vrlo mnogo, to se vidi i iz imenika novo-
proglašanih kapetana i poručnika. Tih imenika
izišlo je u onoj godini 1869 više — sve pod rubri-
kom »Esami« (Ispiti ili »Nomine« (Imenovanja)).
I uz rijetke izuzetke gotovo sve sama naša ime-
na... Koliko je pak onih naših kapetana i skri-
vana dočekalo starost odoljevši borbi s ljutim
elementom?

Revija imala je još jednu stalnu rubriku pod
naslovom »Rivista marittima«. Duga čitulja bro-
dova, što su iz mjeseca u mjesec propadali u da-
lekim morima po gdjejkoji u oluji, drugi u magli,
treći uslijed požara ili druge kakve nezgode. Bro-
dolomi bili su vrlo česti. God. 1866 nastradala su
2764 jedrenjaka i 168 parobroda. (Lađa pod au-
strijskom zastavom 40). Godine 1867 izgubljeno
je 2900 jedrenjaka i 148 parobroda. Od tih nastra-
dalih brodova bio je 31 austrijski. Godine 1868
propalo je 2371 brod. Među tim nastradalim bro-
dovima bilo je 15 austrijskih. Parobroda je pro-
palo 110.

Ali se na brodogradilištima radilo tako živo,
da je broj lađa pored svih tih gubitaka neprestano
rastao.

U reviji ima i jedna kratka vijest pod naslo-
vom: »Associazione marittima di Spalato.« Tu
stoji da je te godine porinut sa dilja sv. Roka
drugi društveni brod pod imenom »Junak«.

Na 32 str. »Marine e Commercio« od te iste
god. 1869 ima pod rubrikom »Movimenti« kratka
vijest, da je u Malom Lošinj u porinut brik od
346 tona — »Jugoslav«...

V. C. E.

Odgovori na sedam pitanja

1. Koliko i riba u moru — odgovorio je Kepler.
Ima ih oko tisuću, što su ih stanovnici naše Zemlje
mgli u posljednje 2000 godina da promatraju i
to većinom golim okom. Ali ima kometa, koje su
u to vrijeme prošle kroz naš interplanetarni si-
stem, a da ih nije niko vidio, a dakako ni zabi-
lježio. Ako su repatice ovako brojno zastupane u
drugim sunčanim sustavima kao što su u ovom
našem, mora da ih ima na milijarde.

2. 27 dana, 7 sati, 43 minute i 11 sekunda.

3. Kad bi se mjesec u svome jurenju oko naše
Zemlje najednom zaustavio, survao bi se na zemlju.
a nam pak s one svoje visine padne na glavu, tre-
bala bi mu 4 dana, 19 sati, 54 minuta i 57 sekunda.

4. Balkan je turska riječ, a znači — planina.

5. Od prilike — 500 milijuna, dok ih je god.
1500 imala tek 70 milijuna.

6. Pizarro bio je španjolski pustolov, jedan
od najpoznatijih osvajača (conquistadores). Rođen
god. 1475, umro god. 1541. Osvojio je Perù, dao po-
gubiti kralja Inkasa Atahualpu. Bio je odličan voj-
nik, ali nagao, napržit, okrutan. Pao je od uboj-
ničke ruke. Ubio ga je sin nekoga Almagra, koga
je on sam dao umoriti.

7. God. 1489. Poslije nekakve sjednice pozvao
je vojvoda Henrik iz Brunsvicka grofa Hanza de
Monforta na ručak. Jedva je grof zauzeo svoje
mjesto za stolom, a vojvoda Henrik uze list papira
i stane svome začuđenom gostu da čita, što mu je
spremio za ručak. Sama riječ »menu« pronašla se
pak nekoliko vremena nakon toga.

LONDON U BROJKAMA

Priroda nije metropoli Velike Britanije naj-
bolja mati. Sunca ima popriječno 3 sata i 12 minuta
na dan. Četrdeset i jedan dan u godini primorani
su Londonci da podnose onu strahovitu, cijelome
svijetu poznatu maglušinu, a da i ne spominjemo
onih 187 dana u godini punih dosadne londonske
kiše. Svakog dana odilazi 2,700.000 Londonaca na
posao i 98% njih polazi na rad bilo kojim saobra-
ćajnim sretstvom: vlakom, autom, dvokolicom itd.
Od nezaposlenih primaju 170.000 lica potporu. Sva-
ki dan izvrši se u gradu do 120 vjenčanja. Svake
godine rodi se 50.000 djece, a umre 51.000 ljudi. A
sada dolazi ono najčudesnije! Londonci otpremaju
godišnje do 2 milijarde i 300 milijuna pisama, a
primaju ih samo milijardu i 900 milijuna!

Stari i mladi

Hutchinson se najednom probudi iz teškoga sna i osta neko vrijeme u postelji ležeći nauznačke nepomično. Gore na mostu odbi pet kucaja zvona, kojima se od kaštela odazva isto toliko udaraca.

Prošla su dva sata i pō. Još ima jedan sat i četvrt vremena, da nastupi službu. Uto začu nečije žive korake, što su se sve većma približavali. U isti mah munu mu glavom da bi to mogla biti neka opasnost... Vrata se otvoriše, žarulja plane i on ugleda mornara O'Reillya.

— Prijeti li kakvo zlo?

— Još ne, gospodine, ali čini se da nije daleko. Komandant je na mostu i navaljuje na »drugoga«. »Drugi« kaže, da treba da idemo u pola snage i dajemo zviždanjem signale... Komandant ne da. Pijan je... A zemlja mora da je negdje blizu. Osjećam joj miris. Ima tu i nekakav rog, što muče kao kakva stara krava. A magla je gusta, da ne vidiš prsta pred nosom. Drugi oficir vas želi, gospodine!

— Dobro, reče Hutchinson. Tek da se obučem — odmah ću doći.

Izvuče se iz postelje, navuče morskog postole, zamota se u voštano odijelo i pođe za O'Reillyjem. Popevši se na most, ne kaza ni riječi komandantu i ni drugom časniku, već se nasloni na ogradu i upilji pogled u mrak. Tmuša je neprozirnija od iste magle, što obavija i more i nebo i zvijezde, pa i zemlju, ako je kraj zaista tu negdje blizu. Inače je noć blaga i Hutchinsonu se učini da je O'Reilly imao pravo: zemlja mora da nije daleko. Napokon odjeknu mukao, ali vrlo slab zvuk maglenog roga. U isti mah stade preda nj drugi časnik. Hutchinson će mu:

— Kraj nam nije daleko...

— Znam, odvrati drugi, ali ona prokleta stara luda neće o tome ni da čuje. Tvrdoglav je i veli, da je on od službe i da zna što mu je činiti.

Hutchinson načuli uši.

— Čujem zvuk roga. Otkuda bi to moglo biti?

— Da staroga strpamo u kabinu i da ga ondje zatvorimo? — predloži »drugi«, ali se već kod zadnjih njegovih riječi stvori iza njega komandant.

— Šta vi to govorite! Vi gospodine Murdoche niste pri svijesti. Tako vi o svom komandantu?

— Ta manite već jednom, viknu Hutchinson oštro. Vi, kapetane Shande, ne činite bruke, a vi, Murdoche, dajte znak stroju da stane i otvorite pištalicu.

— Ni jedno ni drugo. Gospodine Hutchinsone, ovdje ja zapovijedam!

— Zaustavite stroj i učinite, što sam vam rekao, viknu Hutchinson drugome. Ali ga međutim ušutka divlji povik s vidjelice i s kaštela. Koliko bi okom trenuo, kroz maglu prolje se mlaz svijetla, što osta lebdeći između mora i neba. Hutchinsona je blizina onoga svijetla tako uzdrmla, da se u prvi čas sav kao ukočio, izgubio snagu misli i govora i držeći se za ogradu samo je buljio u onaj užas. Nato se magla opet zgusnu i ono svijetlo kao da je mahom utonulo u nju. Hutchinson se okrene u trenutku, kad ga zgrabiše dvije jake ruke. Za-

pahne ga zadah rakije i razabra, da ga to drži komandant.

— Pustite me, kapetane! — otrese se Hutchinson na njega. — Ali zar ste slijepi? Niste li vidjeli ono svijetlo? Još malo i bit ćemo na grebenima!

— Ne ludujte! — vikne komandant. — Ono je svijetlo broda, što je ovuda prošao. — I izda kormilaru nekakav grub nalog.

— Svijetlo broda, što je prošao! Prokleta ludo! — uzviče se Hutchinson. — Ono je kap Carvoeiro — trže se i udari kapetana ispod brade. Potom skoči kormilu, ali se uto ču glas s kaštela:

— Valovi se lome o obalu!

Hutchinson se sav ukoči razabravši da ničije nastojanje ne bi više moglo da ukloni nesreću. A stari kapetan, kao da je najednom k sebi došao zajeca:

— Bože pomози mi! Izgubih brod...

— Nisam li vas opominjao čitavo vrijeme! — razbijesni se drugi časnik. Još nije pravo dorekao i brod uz silan prasak i lomljivu tresne o nekakve grebene. (Slijedi.)

BYRD POLAZI TANKOVIMA I AVIONIMA NA JUŽNI POL

Prema nacrtu što ga je načinio smjeli pionir polarnih istraživanja proslavljeni američki admiral Byrd, treba da u skoroj budućnosti oklopljena kola iz lake kovine te avioni, koji se mogu na mjestu dizati i spuštati, posluže istraživanju nepoznatih predjela Južnog Pola i tako doprinesu svoj udio napretku savremene znanosti. Byrd se nada, da će na slijedećoj svojoj ekspediciji pomoću ovih vozila prodrijeti i do samog Južnog Pola i tako završiti djelo junačkog Amundsena i neustrašivog Scotta.

Pripreme za ovu ekspediciju vrše se već punu godinu dana. Prije svega trebalo je riješiti pitanje, kako da se ekspedicija odbrani od velike hladnoće i sniježnih oluja, koje su u područjima Juž. Pola česte i vrlo jake, tako da ekspediciji onemogućuju svaki rad, dapače joj ugrožavaju i sam opstanak. Trebalo je zatim naći sredstva, pomoću kojih bi se ekspedicija mogla probiti kroz ledena brda južnopolarnog područja. Admiral Byrd je uzeo oklopljena kola kao najprikladnije sredstvo za ovu svrhu. Sada se vrše brojni pokusi s materijalom, koji će se upotrebiti za gradnju oklopljenih kola. Materijal mora biti čvrst i lagan. Nije se ni zaboravilo na unutrašnje uređenje kola. Mnogobrojni radnici rade na tome, da kola budu što prikladnija.

Kao putujuća baza ekspedicije treba da služe dva takva velika tanka, koji će svoje vožnje pozdužimati iz stalne baze. Jedan od ovih bit će električno grijan i rasvijetljen. Također će imati radio stanicu, koja će slati emisije na kratkom valu. I kuhat će se pomoću elektriciteta. Za daljnje pohode poslužit će i druga oklopljena kola, a osobito dva avijona. Ekspedicija će ponijeti sa sobom također i rastavljene konstrukcije mostova, koji će se moći montirati preko ledenih provalija. Pri tome će se naprijed slati tank za iskušanje terena, da se ispita jakost leda. U svrhu prehrane ponijet

će admiral Byrd velik broj najpomnije priredjenih američkih konserva.

Byrd je uvjeren, da će jedino pomoću najsavršenijih sredstava savremene tehnike uspjeti osvojiti područje Južnog Pola, jer jedino ta sredstva mogu možda pobijediti tolike zapreke, koje se postavljaju istraživačima ovih predjela. Tako na slijedećoj ekspediciji neće biti saonica sa psima, kojima su se do sada obično služili kod istraživanja polarnih krajeva, jer su ga njegove posljednje ekspedicije osvjedočile o beskorisnosti ovog saobraćajnog sredstva.

Byrd je poznat po tome, da sve svoje pripreme za ekspedicije vrši neobičnom točnošću. On je osim toga i najbolji živući pnavalac prilika u polarnim krajevima. Radi toga se može očekivati, da će pomoću ovih tehničkih sredstava zaista admiral Byrd uspjeti osvojiti Južni Pol. Doduše možda mu to u slijedećoj ekspediciji i neće poći odmah za rukom, jer ni on ne može predviditi sve poteškoće, koje će mu priroda staviti na put.

Osim toga ni tehnika sama uvijek ne pobjeđuje. Treba se uvijek sjetiti primjera borbe između Amundsena i Scotta oko otkrića Južnog Pola. Scottova ekspedicija bila je brojna po ljudima, bila je nadalje opremljena najboljim tehničkim sredstvima onog vremena, koja su za onda bila potpuno nova i kojima su se ljudi čudili. Ali ta je ekspedicija propala, a da nije postigla svoj cilj. Amundsen je naprotiv imao uspjeha sa staromodnim saonicama i psima i s nekoliko ljudi. Po radi toga se u znanstvenim krugovima s najvećim interesom očekuje nova ekspedicija. R.

POSLOVICE POMORACA O VREMENU

Na zapadu duga — kiša traje duga.
Raduj se večernjoj na istoku duzi.
Kada zimi munja sijeva — bit će kiše ili snijega.

Grmljavina u mjesecu maju — znak je vjehtra i jake bure.

Galeb u luci — mornar na mucu.
Čim više kiše u listopadu, tim više bure u prosincu.

Kakvo vrijeme u rujnu, tako i u prosincu.
Travanj kišovit — svibanj vjetrovit.
U kolovozu se izjutra dan ocijeni.
U ožujku vjere nije, ni kada plače ni kada se smije.

Po kapetanu L. D.

VJEROVALI ILI NE...

I danas vlada u Škotskoj običaj, da se jedanput u godini zašije mačak u vreću i da ga se tek sutradan pusti na slobodu. Ta se mačja tortura vrši jedne noći između petka i subote. Mačak mora da je crn, inače bi svrha one njegove torture bila promašena.

U prošlosti, čak još prije neko sto godina, ta je tortura za nevoljne mačke bila mnogo teža. Najprije bi onaj što prinosi žrtvu, natakao na ražanj jednog mačka još živa, pa pošto bi ga ispekao na slaboj vatri, ntakao bi drugoga, pa trećega, sve dok ne bi kog tog posla iznemogao. Ta se je žrtva prinosila Sotoni, a svrha joj je bila, da se u đavola ishodi zdravlje, bogatstvo, napredak itd.

JUGOSLAVENSKI LLOYD A. D. SPLIT

Brza pruga iz Jadrana za Grčku, Palestinu i Egipat,

parobrodom, „Princesa Olga“

Kružna turistička putovanja
po Sredozemnom Moru

parobrodom „Kraljica Marija“

Trgovačka pruga iz Jadrana za Južnu Ameriku, jedanput mjesečno

Teretni saobraćaj u slobodnoj plovidbi

vrši 17 transoceanskih parobroda

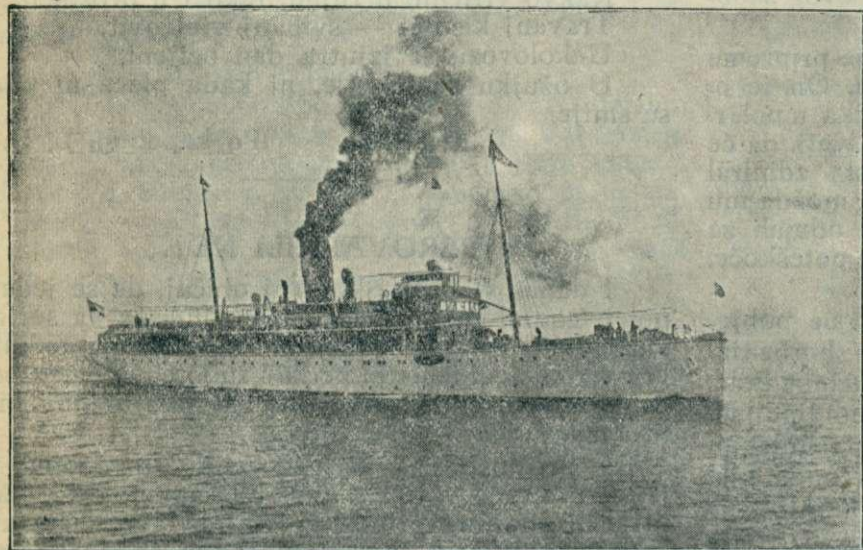
CENTRALA
DRUŠTVA:

ZAGREB

GUNDULIĆEVA 3.

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. SUŠAK

Interurbani telefoni: Direkcije Sušak broj 2-36 i 2-37.
Skladišta: broj 2-17. — Brzjavi: JADROPLOV.

65 PAROBRODA RAZNE VELIČINE

Podržava na 55 pruga redovitu parobrodsku službu u svim pravcima na Jadranskom moru. — Brze parobrodarske pruge za Dalmaciju, te za sva kupališna i lječilišna mjesta jugoslavenskog primorja. — Sedmična ugodna turistička putovanja, osobito prikladna za posjet Dalmacije sa naročitim udobnim putničkim parobrodom. — Udobni salonski putnički parobrodi, dobra posluga.

Redovita parobrodarska služba za Albaniju i Grčku za prevoz putnika i robe

Prospekti i vozni redovi mogu se dobiti kod Direkcije u Sušaku, te kod svih važnijih putničkih ureda u tu- i inozemstvu

PREKOMORSKA PLOVIDBA D. D. SUŠAK

Brzjavi: Prekomorska.

Telefon: broj 1—08.

TOMISLAVOVA ULICA 5.

Saobraćaj prvoklasnih teretnih
parobroda na sve strane svijeta.

Parobrod „KORANA“

8600 t. nosivosti 5580 t. brutto

Parobrod „REČINA“

8500 t. nosivosti 4732 t. brutto

Parobrod „ZVIR“

8600 t. nosivosti 5605 t. brutto

Parobrod „KUPA“

8100 t. nosivosti 4381 t. brutto